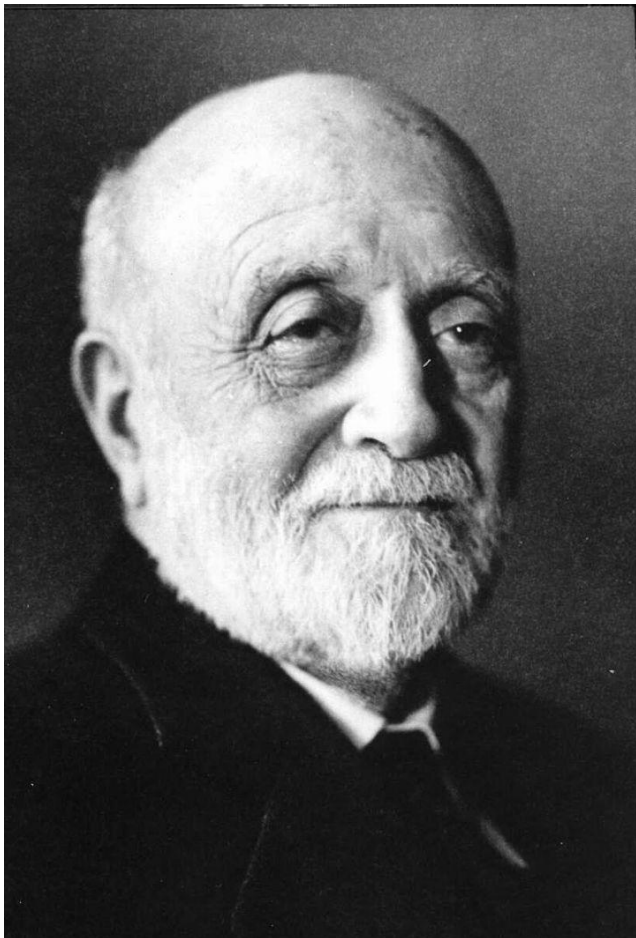

דוד ילין (1864-1941), מורה, חוקר הלשון העברית, איש-ציבור ומראשי הישוב, נולד בירושלים להורים "מעורבים": סבו עלה מפולין, אימו הייתה בת למשפחת עולים מעיראק. בשנת 1882 היה התלמיד האשכנזי הראשון בבית-הספר "כל ישראל חברים", אם קובעים את מוצאו על-פי האב...

הוא פעל בשלל תפקידים ציבוריים: היה ממייסדי הסתדרות המורים וועד הלשון העברית, ממקימי שכונת "זכרון-משה" בירושלים, שימש כנשיא אסיפת הנבחרים, ראש הוועד הלאומי, חבר מועצת העיר ירושלים, היה ממייסדי לשכת "בני ברית" הראשונה בארץ ("לשכת ירושלים"), נשיא גדול ב"בונים החופשיים", ייסד את גן-הילדים העברי הראשון בירושלים, היה ממקימי חברת "חיבת הארץ" להתנחלות חקלאית של בני ירושלים, ממייסדי בית-הספרים "מדרש אברבנאל" שהיה גרעין הספרייה הלאומית, השתתף בייסוד החברה לחקירת א"י והיה נשיאה. הוא כתב בחייו ספרים שונים בעיקר בנושאי הלשון העברית, וחידש מלים כמו: שחקן, תעמולה, מצפן, תאריך, בדיחה, חקלאי, מדשאה וצילום.

אך גולת-הכותרת של מפעליו הייתה ייסוד "בית המדרש למורים העברי" בעת מלחמת השפות שהסעירה את הישוב, על רקע ויכוח עז סביב שאלת שפת ההוראה בבתי הספר. הוא פרש מבית המדרש שהיה שייך לחברת "עזרה" ותכננה להקים את הטכניון על בסיס לימודים בגרמנית ולא בעברית. זאת משום שראה בבחירת העברית כשפת ההוראה בבית המדרש כבחירה בעלת יסוד תרבותי ואנושי ממעלה ראשונה בתחייה הלאומית. כך הקים את בית המדרש למורים העברי בשכונת "בית הכרם" בירושלים והיה מנהלו הראשון.

בשנת 1878, בהיותו נער בן 14 (ששלט כבר בגיל זה בחמש שפות), כתב בעיתון "הלבנון", ולאחר-מכן בעיתונים נוספים ובהם "המגיד", "המליץ", "החבצלת" ו"שערי ציון". המולי"ם נתנו לו מקום בעיתוניהם והוא הפך להיות בעל ותק בכתיבה העיתונאית. אז הגיע למסקנה שהמעבר מ"סופר" ל"מו"ל" אינו רב מדי והחליט להוציא-לאור עיתון בעצמו.

כך החל להוציא-לאור בשנת 1878, בגיל 14, עיתון שערך בעצמו ושמו "הר ציון". העיתון נכתב בעותק אחד בלבד והופיע פעמיים בחודש במשך למעלה משנה ובסך-הכל נדפסו 43 גיליונות. זה היה מעין-ניסיון תמים של ילין הנער בעולם העיתונות וההוצאה-לאור.

תרומתו לשפה העברית

דוד ילין היה אישיות מרכזית בהחייאת השפה העברית, והיה פעיל מאוד בחידוש מילים. בניגוד לבן יהודה, שפנה פעמים רבות לשפה הערבית על מנת להעשיר את השפה העברית - דגל ילין בחידוש עצמאי, או כזה המסתמך על המקורות העבריים העתיקים. פעמים רבות היה מחפש מילה מן המקורות ומחדש את משמעותה, גם אם משמעותה החדשה לא התאימה לזו המקורית. בפרט, עסק ילין במילים יחידאיות בתנ"ך שאין בטוחים בפירושו, דוגמת המילה מנזר שמופעה היחיד הוא בספר נחום, ככל הנראה במשמעות של מלך או של פקיד גבוה בממשל, שחודשה למשמעות של בית נזירים. דוגמאות למילים נוספות שחידש ילין: צלם וצילום (במקום חידושו של אליעזר בן יהודה למילים צייר אור וציור אור בהתאמה), בדיחה, חקלאי, מדשאה, מצפן, נדיר, עקיף, קטר, שחקן, תאריך ותעמולה. פרסם, יחד עם יהודה גור, מילון עברי עם ציורים ב-1920.

דוד ילין בצעירותו

מספריו

דוד ילין פרסם למעלה ממאה פרסומים. אוסף שירים לילדים, סודר ביחד עם חיים אריה זוטא, דפוס אברהם משה לונץ, ירושלים, תרס"ה, 1904.

בן יהודה ותחיית הלשון העברית, ירושלים, 1924.

דקדוק הלשון העברית, הכתב והניקוד, הוצאת ראובן מס, ירושלים, תשל"ג 1973.

כתבי דוד ילין, בשבעה כרכים, ירושלים, תשמ"ג 1983.

- א. ירושלים של תמול
- ב. מדן ועד באר שבע
- ג. חקרי מקרא
- ד. חקרי השירה העברית בספרד
- ה. מחקרי לשון ודקדוק
- ו. פרקי חינוך והוראה
- ז. איגרות ונאומים

מבחר שירי שמואל בן-יוסף הלוי הנגיד, מסודרים ומבוארים, מאת דוד ילין, אמנות, תל אביב, 1931 תרצ"א.

המלך עומר אל נעמן ובניו, מספורי אלף לילה ולילה, תרגום מערבית על ידי דוד ילין, הוצאת דביר תל אביב, תר"ץ 1930.

המשקלים בשירת שמואל הנגיד, שוקן, ירושלים, תרצ"ט 1939.

תורת השירה הספרדית, מאת דוד ילין, מבוא וביבליוגרפיה מאת דן פגיס, מגנס, ירושלים, תשל"ח 1978.

קישור לאתרים – דוד ילין

דוד ילין, 1882

[דוד ילין קורות חייו ופועלו – אתר ויקיפדיה](#)

[מורה דרך – דוד ילין](#)

[דוד ילין – באתר המכלול](#)

[האיש שהקים עיתון בגיל 14 – דוד ילין עיתון הארץ](#)

[פורצי דרך בחינוך – דוד ילין](#)

[דוד ילין חיה לשון ההוראה](#)

[היה היו כאן פעם ימים – דוד ילין](#)

[דוד ילין ותרומתו לשפה העברית](#)

[דוד ילין האקדמיה ללשון העברית](#)

מטלות דיון וכתובה

מה ידוע לכם על דוד ילין?

מה ניתן ללמוד מאישיותו?

אילו מוסדות/ רחובות קרויים על שמו לזכרו?

